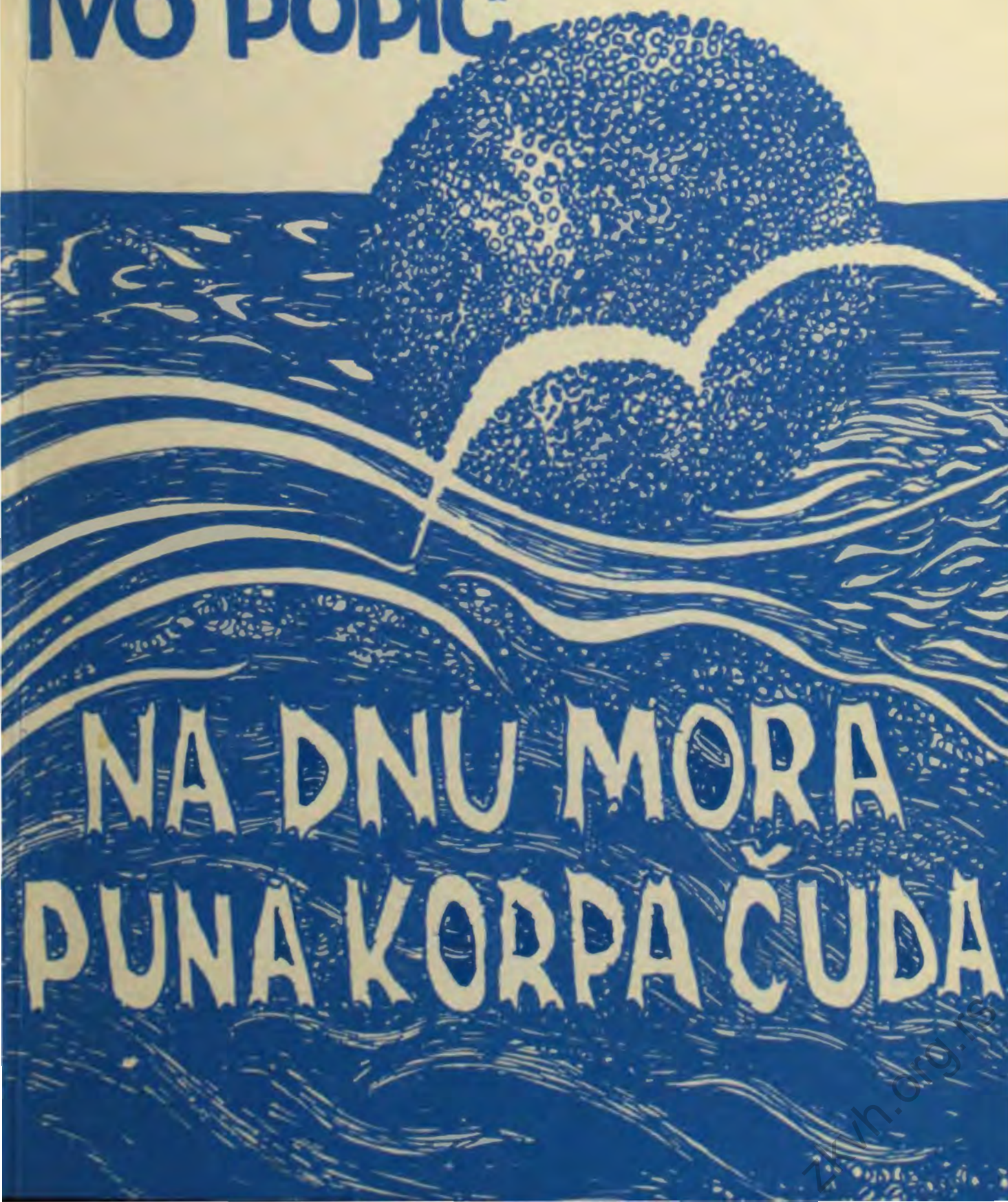

IVO POPIĆ

**NA DNU MORA
PUNA KORPA ČUDA**

www.zltn.org.rs

• 1712 •

Ivo Popić

Dragom prijatelju

Br. Paviću

voljeno i toplo

br. Popić

Sub. 7. V 1971.

NA DNU MORA PUNA KORPA ČUDA

zkh.org.rs

Za izdavača
ANTUN KOVAČIĆ

Likovna oprema
ILONA HEŠ

Lektor i korektor
PEJO ĐURIĆ

Izdaje:
DOM KULTURE — KULTÚROTTHON
SUBOTICA

Ivo Popić

NA DNU MORA PUNA KORPA ČUDA

DOM KULTURE — KULTUROTHON
1971.
SUBOTICA

NA DNU MORA
PUNA KOPIJA ČUDA

Stampa: Grafički zavod »Panonija« — Subotica

Svome sinu Draganu

SJEĆANJE NA DJETINJSTVO

Tamo gdje se Jadransko more uvuklo pod krila planina Kozjaka i Mosora i prislonilo uz bokove otoka Čiova i poluotoka Marjana sa zelenim borovima, između drevnih gradova Splita i Trogira (dva bisera od kamena i sunca) — ostalo je moje djetinjstvo i ja u njemu.

Dok sam još bio dijete mislio sam da djetinjstvo pripada samo djeci, da je ono jedino njihovo kao što su njihove igre, igračke, nestašluci, snovi . . .

Odrasli u sebi nose uspomene na minulo djetinjstvo i zavičaj. Te uspomene jezde prostranim poljima, skakuću po brežuljcima, osvajaju planinske vrletí, odmaraju se u zelenim šumama, jure gradskim ulicama, ili se ljuljuškaju u kolijevkama, sjede u školskim klupama, drijemaju u džepovima prvih dugačkih pantalonica, smješkaju se u bakinom zagrljaju . . .

Djeca malo misle o djetinjstvu iako ono trči i spava s njima, a odrasli se teško rastaju od djetinjstva jer ono živi u njima.

Ja i moje djetinjstvo često se hvatamo u kolo uspomena.

Ovom knjižicom dragih uspomena pozdravljamo te, mali čitaoče, na mirnoj pučini mora, pjenušavom valu, na galebovim krilima i vrućem, vrućem žalu.

Ivo Popić

Na valovima jaše mjesec žut

VAL

Val je jastučić
Od cvjetova plavih
Na kom lijepo sniva
Sto zvjezdica malih.

VJETROVI NA MORU

Bura

*Glasom soprana
Zviždi sa svih strana
Krilima prašinu diže
U trku stijene liže
A potrbuške
Pere bijele kruške.*

Jugo

*Namrštena čela
Lupa od sela do sela
U glavi mu se muti
Kad se strašno ljuti
S mukom nogama miče
I promuklo na otoke viče.*

Maestral

*Tek što se prene
Pućpuriće na grebene
Pućini pjesmice sriče
Plićacima kazuje priče
U luci brežuljčići gradi
Okolo brodića cvjetići sadi.*

OLUJA NA MORU

*Danas se more razljutilo
Jer mu je vjetar
Digao ključeve od stana
I ukrao paket mirnih dana
Zatim pobjegao na krilima pelivana,
Rekavši:*

Sada može doći do megdana!

*A more će na to:
Valjda si mislio da ću pobjeći
Pa sutra reći
Da sam se uplašio rana
Već prvoga dana.*

VALOVI SE VRAĆAJU KUĆI

*Kad more buči
Čujem slap u gori
I pucanj groma
Što kamen otvori
I glas velikog zvona
I jeku što se ori
U topotu bijelih konja.*

*Kad more buči
Slušam vjetra hod
I gledam
Kako se muči
Da borove baci na pod.*

*Kad more buči
Uvijek se tješim:
Snaga će mu pući
Valovi se vraćaju kući.*

VALOVI

*Kao djeca
Preskaču grebenca,
Po dnu zdenca
Šutaju kamenca,
A kad plaču
Ljutito žvaću:
Sad ću, sad ću!*

*Kao djeca
Rišu skrivalice,
Broje zvijezde spavalice,
A o dragom starom kraju,
Pričaju nam sve što znaju,
Dok na lijepom plavom brodu
Jedni veslaju
A drugi nestaju.*

NA VALOVIMA

*Na valovima jutro budi dan
Stere rublje i srebrni lan*

*Na valovima sunce vjetru piše
I veli mu: Prijatelju tiše!*

*Na valovima noć u frulu svira
Pa zvjezdama veselje servira*

*Na valovima jaše mjesec žut
Ko zna već po koji put.*

STYLING: [illegible]

STYLING: [illegible]

MJESEČINA NA VALOVIMA

Večeras

Poslije odlaska sunca

Mjesec je s mikrofonom u ruci

Nad plavom pučinom stao

I glasno rekao:

Noćas

Tačno u ponoć

Svaki će val

Dobiti žuti šal

Jer ću baš tada

Morem prostrti vunu

Uredno ispranu

U zlatnom sapunu!

Na dnu mora puna korpa čuda

Wie die erste ohne Kopf und

JUTRO NA MORU

*Kad obale udare dlanom o dlan
Uvijek stižem moru noseći mu dan*

*Noć ispijem hladnu u jednom dahu
Mjesto da toplim mlijeko u prahu*

*Otočiće budim sunčanom lepezom
Ne volim samo biti za trpezom*

*Borove ponudim rosom mjesto čajem
Ako zaboravim iskreno se kajem*

*Brodovima svijeće u džepove stavim
Dok se oni čude, prolaze im pravim.*

OTOČICI

Otkako su nikli
I samoći svikli
Uvijek su mi dragi
Ko' cvjetovi bijeli
A najviše zato
Jer su u more sjeli.

NA DNU MORA

*Na dnu mora puna korpa čuda
Pa svuda pred okom
Po jedno iskoči.
Gle, kamenčić spava viseći o koncu,
A ribica sreću traži u pješčanom loncu,
I veli:*

*Tko me zaželi
Neka ostavi svijet bijeli!*

*Na to školjka reče:
Mene ako sretne
Neka mi na prozor
Mali prstić metne!*

SKOLJKE SKRIVALICE

*Školjke kriju od nas
Šta su jele jučer ili danas . . .*

*Možda je to bilo
Zauljeno zelje,
Crveni luk
Il' ananas?*

*Možda je to bilo
Crno ugljevlje,
Neka salata
Il' algin kvas?*

*Možda je to bilo
Rižino zrnevlje,
Pita od krompira
Il' kuhani morski pas?*

*A možda je bilo
Što se nama izgubilo,
Pa je pravo što je tako
Jer školjkama nije lako.*

KAMEN NA DNU MORA

*Na dnu mora ležim noć i dan
I tamo mogu jer nisam sam*

*Društvo mi prave svi oko mene
Svilene alge oči mi plijene*

*Ribe mi redom pozdrave šalju
Kad se na meni igri predaju*

*Na mom licu školjke nadu stan
Crveni koralni miluju mi dlan*

*Ako tvrdo zaspim valovi me bude
Vrh glave mi tada uz gusle gude*

*Sunce me posjeti kroz prozor plavi
Mjesec svjetiljkom laku noć najavi.*

MORSKE KAPLJICE

*Same će vam reći
Kad ne žele spavati
Kilometre mogu preći
I nikada nastradati.*

*Na val će stati
Jedna pored druge
I bijelo cvijeće slagati
Pored nove pruge.*

*A na valu ostaju
Sve dok bude svirke
Plavo klupko motaju
Uz mnogo prepirke.*

ŠTA MORE ŠAPUĆE

*More šapuće
Da hitrije skakuće
Ako navuće bijele papuče*

*More šapuće
Da uvijek bježi od kuće
Kad stijenama šiva jastuće*

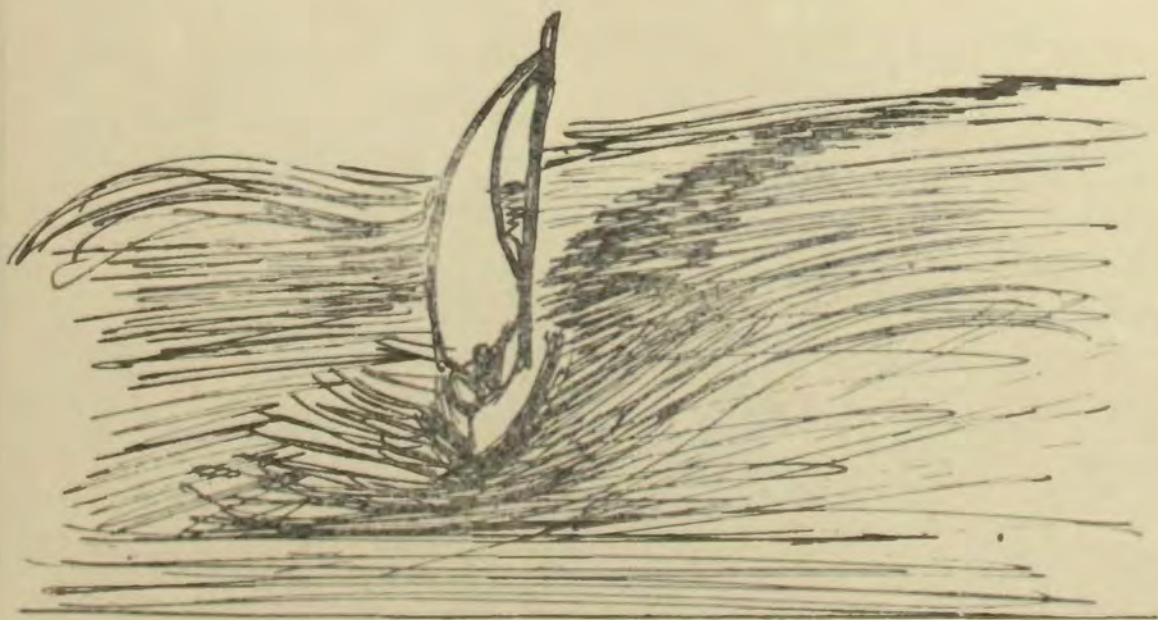
*More šapuće
Da teška kola vuče
Da se brodovi namuče*

*More šapuće
Da bezvoljno skakuće
Kad podere papuče.*

BRODIĆ NA PUČINI

*Danas oblak neće
Da brodiću kišne vreće
Pod noge podmeće,
I tako sad zna
Da će ga gledati sunce
I galeb stari moći
Na njega da slijeće.*

*Ako ga na putu
I stigne noć
On će lako znati
Kako će se poštapati.*

GALEB

*Rano se probudio
Jedan putnik mora
A kad je pukla zora
Upalio dva motora,
I veli:*

*Ovako svaki dan
Na žalu ostavim san
Jer će mi trebati sutra
Ako se vratim s puta!*

JEDRILICA

*Na put je pošla sama
I ne zna kad će stići,
A vjetar joj za petama
Trubom trubi
Kojoj će luci najlakše prići.*

PALMA

*Nad morem stojim i ljeti i zimi
Najbolje mi prija u toploj klimi*

*Dok sam mala za ruke me more vodi
Kad porastem još više mu godi*

*»Maksi« mi haljine valovima širi
Ako nosim »mini« i time se miri*

*Danju brižno pravo u me gleda
Noću svoju brigu zvijezdama preda*

*Buri odolijevam koliko mogu
Da nije tako pala bih s nogu.*

OLEANDER

*Odmalena more čuvam pod krilima
I pokrivam raznobojnim šeširima*

*Maestralu pustim da po meni igra
Bubnjara juga bojim se ko' tigra*

*Danju na mene pčelice navrate
Da me poljube i trud naplate*

*Mjesec mi noću žuti veo stavi
I u moju čast sva svjetla upali.*

MASLINA

*Mirno živim u blizini mora
Sigurnost mi daje tvrda kora*

*Kad bih mogla u more bih sjela
Sve valove u kosu uplela*

*Zeđam malo i to mi je sreća
Ako dobro rodim onda je još veća*

*Prijatelja stalno imam tri:
More, kamen i sunce kad zri.*

TAMARIS

*Ne smeta mi što je more slano
Pomalo me čudi zašto je nestalno*

*Vjetar ne podnosim ma kako ga zvali
Leđa mi se krive kad se na njih svali*

*U proljeće pletenice imam
Kad galeb zaželi na njih ga primam*

*Sa obućom nikad muke nemam
Bosonog u žalu i valove čekam.*

**Između obala
dva vala loptu kotrljala**

PLIVANJE NIJE ŠALA

*Ako vam kažu
Da ribe žele za domara
Jednog kita barjaktara,
Da su ajkulu strašnu
Strpale u tašnu
A delfina akrobatu
Stigle na desetom katu —
Nemojte se čuditi.*

*Ali ako čujete da Mirko kaže
Da je za njega plivanje šala,
More duboko
Jer ga oko vara
I da voli na pučini sam
Jer je u plićaku samo mališan —
ZACUDITE SE.*

DJEVOJČICA I UVALA

*Kad bi htjela da mi kaže
Gdje joj leže plaže
Na prvu bih otrčala
A dalje — zna se:
U more nogama stala
Kupačima mahala
Stotinu konjića jahala
I pravila se
Da sam s neba pala,
A onda neka mi kažu:*

*Djevojčice,
Iz mora na plažu!*

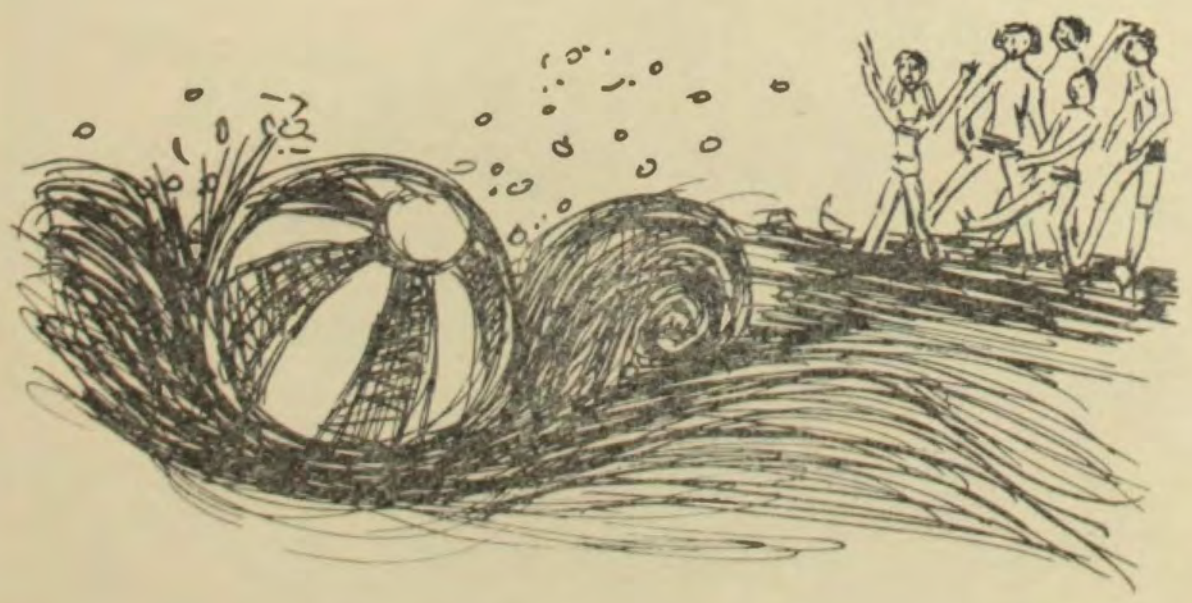
LOPTA

*Između obala
Dva vala loptu kotrljala
A lopta je skakutala
Glavačke se prevrtala
Pa sve češće posrtala
I rekla:*

*Ah!
Djeca bi se igrala!
Djeca bi se igrala!
Puni sat obalom tragaju
I meni se nadaju . . .
Na to će valovi:*

*Ne viči, loptice!
I ne brini,
Dovoljno je snage
U našoj mašini.
Izbroji samo
Tri puta po pet,
I djeca će opet
Igrati nogomet!*

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

LJETO

*Na bijelom brodu
Ljeto baš u hodu
Prazni dvije vreće
I svoje poklone na dlanove meće,
A Miško mu veli:*

*Molim te, ljeto,
Za ovu sezonu
Dođi u toplom kombinezonu,
Na širokom plavom putu
Daruj mi sandolinu crveno-žutu,
Na obali vruće stijene
I sunčane zlatne sjene,
U luci brodić, jedro i katarku
I gumeni dušek
U borovom šumarku!*

ZIMA NA MORU

*Na more stigla zima
Staklenim kolima,
Pa veli:*

*I ovdje ću
Kao na poljima
Prodavati vjetrove za male pare
A uz pjesme stare
Sunce skrivati u bijele košare!*

*Na moru
Zima hoda na prstima
Javljajući svima:*

*Mnogo, mnogo toga
Za mnom konji vuku
Zato neću praznih ruku
U nijednu luku!*

*Ribice bi htjele
mjesto udica-igračke
a mesnati mamac
da pojedu mačke*

**Ribice bi htjele
mjesto udica-igračke
a mesnati mamac
da pojedu mačke**

ŠTA BI RIBICE HTJELE

*Ribice bi htjele
Repove od suha zlata
I prvog ribara za rođena brata*

*Ribice bi htjele
Bakarne zvončice oko vrata
I svoju kućicu makar od karata*

*Ribice bi htjele
Mjesto udica — igračke
A mesnati mamac da pojedu mačke*

*Ribice bi htjele
Na valovima jahati
I vjetrove koji neće plakati.*

ŠTA RIBICE NE VOLE

*Ribice ne vole
Kad hodaju brodske sjenke
Jer se plaše pecaroške terevenke*

*Ribice ne vole
Kad mjesec za oblakom sjedi
Jer u tami i strah manje vrijedi*

*Ribice ne vole
Kad more ruke u džepove stavi
Jer se i loš ribar tada važan pravi.*

ŠTA RIBICE ŽALE

*Ribice žale
Što su zvijezde na krov stale
Pa se samo noću pale*

*Ribice žale
Što ne mogu hodati
Pa i malu djecu po moru vodati*

*Ribice žale
Što ne znaju svirati
Pa uz dobru pjesmu i kitove dirati*

*Ribice žale
Što nemaju sanke
Pa često snivaju da nose opanke*

*Ribice žale
Što im niko neće reći
Kako će ribaru iz mreže pobjeći.*

ŠTA RIBICE PITAJU

*Ribice pitaju
Da li kiša lijepo zvoni
Ili oblak suze roni*

*Ribice pitaju
Da li laste na jug žure
Jer se plaše senjske bure*

*Ribice pitaju
Da li valovi kući hitaju
Ili samo bezbrižno skitaju*

*Ribice pitaju
Da li je uvala kopnu džep
Ili usidren plavi šlep*

*Ribice pitaju
Da li rakovi i noću štipaju
Ili u školjke bisere sipaju.*

RIBICA SMOKVICA

Na dnu mora, između tri kamena zelenom svilom presvučena, između koralnih cvjetova i gustih alginih smetova, tamo gdje stražare ježevi, crnohrabri vojnici dubina, ribica Smokvica je, ležeći potrbuške u svom dvoru, uzalud pokušavala da se sjeti godine rođenja. Nije joj bilo svejedno jer je toga dana očekivala otmeno društvo ribljeg svijeta, koje će joj čestitati rođendan.

Da ne bi i dalje ležala potrbuške, zaplivala je punom snagom. Bacakala se gore-dolje, kao da je na sokolovim krilima. Da joj ne bi dosadilo, plivala je naprijed i natrag. A da bi do kraja savladala neraspoloženje, ljubila je korale igrajući se pod njihovim raznobojnim draguljima.

— To je tvoja sreća, Smokvice! — poručivale su joj dubine.

— Volja i plemenito srce mogu više nego vjetrovi! — javljale su joj tek probudene boje na licu mora.

— Nikada nije sve izgubljeno ako se dobro želi! — šaputale su joj alge.

A Smokvica je sve upornije plivala. Repom je vitlala ostavljajući za sobom dugačke srebrnaste kolutiće. Činilo joj se da je sve na njoj omekšalo, da su joj kosti od tankovite trave a meso od rastegljive svile. Maslinasto-zelena privlačila je na sebe prve jutarnje svjetlosne iskrice, koje su stizale iz nadmorskih prostora.

U dvoru, između tri kamena, niko se nije pravio važan da ne bi kvario ovaj dan.

Vlasulja, prislonjena trbušnim mišićima uz šupljikavi kamenčić, koji se žutio i zelenio kao jabuka na mjesecini, dobroćudno se gibala sad na ovu, sad na onu stranu, Kosu je češljala što je ljepše mogla, dok se po njoj nisu otvorile ružičasto-ljubičaste sličuše zvjezdice. Za svaki slučaj, nije se koristila električnom strujom u dotjerivanju kose, te je bila bezopasna za mnoge koji joj nisu poznavali ćud.

Račić-tračić uvukao se u svoju rupu gdje je živio i njegov otac. Noge je vješto uvukao poda se da mu ne bi smetale pri mirovanju. Napokon se uvjerio da se može i tako.

Sipa je otkazala sve bojadisarske poslove, jer joj se činilo da bi drugima kvarila vid. Da bi to i dokazala izgubila se u nepoznatom pravcu. Otišla je bez pozdrava, ali sa odlukom da na povratku moli za izvinjenje.

Ježevi su ostali crni kao od rođenja, ali su iglicama navukli po sebi lišća morskog rastinja. Tako su postali pitomiji i manje bodljivi. Pod kapama na zlo nisu mislili.

A u dvoru Smokvica gori od sreće. Pliva, pliva, pa na trenutak zastane. Činilo joj se da ljepota izvire gdje okom stigne. Kud pogleda, sve se u biserno plavetnilo pretvara. Svjetlost treperi u raskošnim tonovima, kao da želi sve u dvoru i oko njega plamenim sjajem presvući. Kamenčići svjetlucaju kao da leže pod zvijezdama, kao da su kristalne šeširiće navukli na glave.

Negdje, na pijesku, leškari društvo smeđih pužića nalik na rumenkaste jagode. Negdje, u travi, vijori kosica morskih ljiljana. Negdje, u velikom otvoru, nastanila se duga neba i užurbano pali stotine crvenih, zelenih i žutih svjećica. Negdje, među algama, busen do busena modrikastih vulkančića. Tamo, gdje se nije nadala, zora joj je na dar poslala kamenu kutijicu crvića.

A nebo se već probudilo. Pošto se umilo, bijelo-plavičastom kremom lice očistilo, blago se nasmješilo, pa sjelo na vrata pedesetog kata i, kao od šale, prosipalo pune košarice zlata. More se bistrilo mladalačkim rumenilom.

Dok se Smokvica još nije ni snašla od iznenađenja, oko nje se igralo mnoštvo sunčanih leptirića. A kad se more potpuno umirilo, ona je zadovoljno mogla vidjeti riblje zvanice pred vratima svoga dvora.

— Srećan ti rodendan, Smokvice! — uskliknuše na riblji način.

— Hvala, hvala! — odgovori Smokvica.

Zatim su joj prilazile i čestitale ribljim redosljedom.

Riba Trlja, ljepotica plavih dubina, puna zlatno-crvenkastog sjaja, poljubila je kako je najbolje znala i mogla.

Riba Knez, po izboru riblje momče, ljepotan iz sunčeve bajke, uljudno se dotakao Smokvičina repa a da se nije ni čulo.

Skuša, ozbiljna kao i uvijek, modro-siva debeljuca, očešala se o Smokvičin trbušćić, što je značilo da će biti veselo.

Smokvica se prevrnula nekoliko puta, podigla malo rep i rekla:

— Dobro došli, dragi moji! Budite mi mili gosti! Svima želim mnogo sreće i predlažem da se u dvor kreće. Da li je možda tužan neko?

— Niko, niko!

— Kad je tako, jedan-dva, svi u dvor, hajd'mo sad!

Prvi je ušao Knez, ali se morao provući između prvog i trećeg kamena. Sit, nije gubio vrijeme na suvišnim zalogajima. Trlja se s lakoćom ubacila kroz izduženi prolaz granatih korala. Bila je obradovana tepihom od pijeska, što je značilo da se i na morskom dnu može odomaćiti red. Skuša je zaplivala malo u visinu a onda se glavačke ustremila na dvor i za časak se našla u njemu. A Smokvica, kao najmanja, namjerno je ušla kroz tajnu pukotinu na drugom kamenu. Prije nego što će ući, zaplivala je jednom oko dvora kako bi se uvjerila da je neko ne motri iz prikrajka.

U dvoru društvo se zabavljalo kao na balu. Plivalo se leđno i prsno, glavačke i natraške. A more se vladalo što je uljudnije moglo. Ako bi se moralo nakašljati, činilo je to na najjednostavniji način.

Kad je zajedničke igre bilo dosta, ribe su se razišle po dvoru, ali tako da jedna drugoj bude na oku.

Trlja nije mogla odoljeti srcu a da se ne prošeće po pješkovitom tepihu čisteći ga od crvića, bubica i svih drugih poslastica iz njenog jelovnika.

Knez se najbolje snašao u vrtiću korala. Pouzdan u sebe i svoje plivačke majstorije, provlačio se između koralnih grančica kao končić kroz iglene uši. Crvene je s lakoćom preskakao, a žute u prolazu golicao repom.

Skuša se zanimala ispitivanjem manje osvijetljenih prostora u dvoru. Zavirivala je pod svaki kamen, u svaki otvor.

Smokvica je neopaženo provjeravala red i mir u dvoru. Nije htjela da je bilo šta iznenadi i pokvari riblje raspoloženje njenog rođendana. Žurila je od jednog na drugi kraj, lijevo i desno. Vlasulji je blago klimnula glavom, što je značilo da je pohvalila za ukusno očešljanu kosu. Ježevima je popravila kape

da ih nauči potpunom redu lijepog ponašanja. Alge joj nisu zadavale brige, pa na njih nije ni obraćala pažnju. Kamenčići su tvrdo spavali, Smokvici je samo ostalo da ih prebroji i poželi im ugodan san. A kad je doplivala pred rupu u kojoj je Račić-traćić razgovarao sa samim sobom, nije bila malo iznenađena. Čekala ju je sivo-kamena kutijica napunjena pijeskom sa masnim crvićima. »Kakva sreća, kakva sreća...« — pomislila je.

Ali, gle! Nad dvorom se pojavila crna slika nalik na otvoreni suncobran. Nikako da se makne s mjesta. Stari ribar nije svoj brodić pustio da luta kamo mu drago, nego je u more bacio zardalo sidro, a on se malo protegao udišući svježi morski vazduh, zapalio cigaretu, bacio udicu u vodu i — pokušao sreću. I tako se dogodilo da njegov mamac na udici iznenadi veselo društvo u dvoru.

Skuša je prva ugledala mamac. Obradovana, pošla mu je u susret. Zatim se okrenula i pozvala ostale ribice. Prva je doplivala Smokvica, za njom Knez, dok je Trlja stigla zadnja ali pomalo nezainteresirana.

— Meni je bilo lijepo i na pjeskovitom tepihu! — rekla je u namjeri da pecne Skušu.

— Ali, pogledaj, ovo nije šala! — upozori je Skuša.

Trlja mu se primakne, otvori oči što je više mogla pa se trgne kao opečena i reče:

— Zalogaj nije mali ali mi nije po ukusu!

— Meni se čini da je ljepljiv i težak za gutanje! — dopuni Knez.

Smokvici mamac, takođe, nije bio po volji. Zaudarao joj je na plijesan. Svaki put kad bi mu se približila, morala se do suza nakašljati. A kad je Skuša halapljivo jurnula na njega, jedva je uspjela da joj vikne:

— Ne otvaraj usta, strpi se malo!

A onda se mamac počeo postepeno mrviti i razilaziti, što je dobro došlo ribicama koje ga nisu ni vidjele.

Na kraju se ipak sve srećno svršilo — na koncu se klatila prazna udica od koje ribice snivaju najružnije snove.

Zašto je limun žut

ZAŠTO JE LIMUN ŽUT

Lijepi su žuti plodovi limuna na krošnji kao upaljene svjećice na novogodišnjoj jelki, ili kao mali zvončići kad ih poslijepodnevi maestral njiše na granama, a mogu da liče i na punačke tikvice koje proviruju između listova da bi se što više otkrile suncu, ili — možda su najviše slični žutim kanarincima koji su zaboravili cvrkatati.

A zašto je limun žut?

Jednog dana, a to je bilo davno, limun je došao na ovaj svijet. Prije toga godinama je kao sjemenka spavao zatrpan zemljom i kamenjem. Da li se u zemlji s crvima posvađao, nije poznato. Da li mu je neka riječica ponornica otkrila tajne svjetlosti sunca, takođe nije poznato. Ali zato se zna da mu je dosadilo živjeti u vječitoj tami i skriven. Jer, čim je provirio iz zemlje, svima je poručio da mu je žarka želja rasti, rasti, rasti.

Svakako, u toplijim krajevima, u blizini mora.

A onda je počeo rasti a da ni sam nije znao kako mu je sve to pošlo za rukom. Čudio se i čudio dok se jednom od čuda nije iznenadio.

Bilo je to onoga dana kad je počeo cvjetati.

A kad su se na njegovim granama pojavile sitne zelenkaste loptice, a to su bili prvi plodovi, iznenađenju nije bilo kraja. Ali, to nije bilo sve . . .

Sada je trebalo znati kakve će boje biti plodovi.

Drvo se vrhovima svojih grana okretalo na sve strane i vidjelo mnogo, mnogo toga. Tako je vidjelo da je paradajz crven, krastavac zelen, šljiva plava, kajsija žuto-crvenkasta . . . Napokon, drvo se odlučilo da njegovi plodovi budu žuti. A to je dočulo more i bilo mu drago . . .

Ali mnogo su se više obradovale zvjezdice žučkalice. One su sada mogle slobodnije silaziti na limunovu kosu i po njoj marljivo bojiti žute loptice. To su radile svake noći kad nisu bile pospane. A obično bi ih hvatao san ako bi se oblaci tvrdo-glavo gurali između neba i zemlje, kao da oni jedino moraju sve znati i vidjeti. Srećom, to nije bilo često. I tako, zvjezdice žučkalice stalno rade dok svaki limunov plod potpuno ne požuti.

A more je onda mnogo ljepše jer se žuti limunovi ogledaju u njemu.

KAMEN TVRDONJA

Kao div ukotvio se kamen Tvrdonja između Mora i Sunca. Visok, kao jablanovo koljeno, izgledao je stariji i snažniji od svoje braće. Očvrstnuo od miliona godina hrabro je odolijevao hladnoći koja mu je sjedila na glavi.

Zauzet čudnim brigama zatvorio se u sebe vjerujući da je ćutanje mudrost koja mu daje snagu i dugovječnost.

Kosu mu je do kože obrijao praotac Vulkanović, dok mu je pramajka Vatrovica jezikom oslijepila očne zavjesice. Lice mu se naboralo i osulo sitnim kvrdžicama kao da je presvučeno krokodilskom osušenom kožom. Donji dio tijela je stidljivo skrivao daleko u tamnim dubinama, ali se zato od pojasa slobodno pokazivao svima.

Od svega na ovom svijetu najviše je volio mir. Činilo mu se da u tišini bezbrižnije stari, zaboravljajući kako mu je nekada bilo. Vjerovao je da će sve oko njega zaspati neprekidnim snom, da životu dolazi kraj.

A Sunce, znajući da Tvrdonja brka račune o vremenu, pojavi se iz plavih visina sa zlatnim vijencem oko glave i reče:

— Dobro jutro svima koji su željni svjetlosti i toplote!

Zatim se oglasi i More, razrogaći oči od obala do obala, očeše se o grebene i žal pa reče:

— I djeca već znaju da iza jedan dolazi dva!

Morska so, koja mu je godinama nagrizala ramena, na suncu se svjetlucala kao iskrice koje su, nošene vjetrom, lako mijenjale mjesto. Galeb, koji od rođenja svako jutro svrati na nekoliko časaka odmora, doletio je i ovoga puta na Tvrdonju. S vremena na vrijeme oštrio je kljun udarajući Tvrdonju po sredini obrijane glave. A pošto se ovaj nije protivio, galeb je smatrao da mu prija. I crvenkasti leptir je doletio, pošto u blizini nije bilo cvijeća. Dok je mirno sjedio, činilo se da je na Tvrdonji ponikao crveni cvijet. U dubokoj brazgotini trčkarala je gušterica, oprezna kao i uvijek, sve dok joj nije dosadilo.

I tako, životu nikad kraja.

Događaji su tekli jedan za drugim, kao što se val vezuje za val. A kamenu Trdonji upravo to nije išlo u glavu. Jedino ga nisu nervirali kupaći jer je navikao da ga oni, na kraju ljeta, ostave na miru i zaborave. Ali ga glavobolja od mora i sunca nije napuštala. Često bi zažalio što nema krila da im se izgubi pred očima, da se pretvori u nepoznatu tajnu kojoj bi se svaki trag zameo.

— Ali kuda? Kako? — pomisli teška srca. — Da sam čak i vasijski brod, malo bi mi pomoglo . . .

More se baš htjelo nakašljati, a kad je ovo čulo, podrugljivo reče:

— Eto, Tvrdonja, napokon proradio i tvoj kameni mozak!

— Zbilja! — u čudu će Tvrdonja.

— Pogodio si!

— Šta?

— Vidiš, Tvrdonja, da si vasijski brod od mene bi se mogao jedno vrijeme odvojiti, ali bi Suncu došao još bliže. Možda bi mu očešao i nos, a onda teško tebi. Koža bi ti pucketala kao ribica na žaru. Zato budi pametan i ostani gdje ti je i mjesto. Dok si tu, ni ja ni Sunce nećemo zaboraviti na tebe.

— I nećete mi mira dati kao ni do sada, zar ne?

— A ti se pravi kao da nas ne čuješ i ne vidiš, pa će sve biti u redu. Ili pomisli da je sve to samo šala! — reče More.

— Prirodna ili neprirodna šala? — upita Tvrdonja.

— Tako mi valova, Tvrdonja, samo prirodna!

— Kad je tako, vi se šalite i dalje, a meni kako bude — složi se Tvrdonja. Više nije progovorio ni riječ već se uvukao u sebe, kako to nalažu pravila izdržljivog bontona kamenih stvorenja.

Sunce, da bi se uvjerilo koliko će Tvrdonja održati riječ, vikne punim glasom od čije se jačine i morsko dno zamutilo: »Od danas ću jače ložiti na visokom kamenju! Hoću da im srca vatrenije kucaju, pa kud puklo da puklo! Za lakše opekotine vjetrovskih lijekova imam, a za teže neka se postaraju sami! Neka se telefonski obrate prvoj kišnoj apoteci ako nije zatvorena! STOP!«

Pošto se stišao odjek ove poruke, Sunce je načulilo uši očekujući bojažljivi prigovor kamenja, naročito Tvrdonje. Kad tamo . . . ništa.

»U redu! — pomisli sa zadovoljstvom. — Uspješno je položio ispit straha. Iz predmeta »prirodne šale« zaslužio je čistu peticu«.

A onda se Sunce dalo na posao. Uredno je zalickalo brčiće, pozlatilo kosu, obraze posulo rumenilom plamičaka od ružinih žeravica, pa uputilo tri zrakaste strijelice pravo na Tvrdonju. Prva ga je pogodila više srca, druga u lijevo rame a treća samo okrznula glavu. Potom je prva titrala gore-dolje, druga se povi- jala kao svila na prstu, dok je treća skakutala kao da je boc- kaju pčelinje iglice. »Malo je!« — reče Sunce.

A kad je puklo podne i vazduh se leluja u nekom čud- nom magličastom žutilu, Sunce nanišani novim zrakastim stri- jelicama od kojih je svaka pogodila u pravo mjesto. Na desno rame se naslonila jedna i raspala. Mnoštvo ostalih su se izlile po ledima, vijugale od pojasa do preko glave, kao mlade jegu- ljice u toplim plicacima. Neke su iz obične znatiželje ulazile i u pukotine na kamenu istjerujući hlad iz njih. Napokon su isplele zlatastu mrežu i prostrle je po ugrijanom Tvrdonji, a Sunce reče: »Kako samo lijepo izgleda Tvrdonja!«.

Tek što Sunce ovo reče, od zapada poče piriti tihi ma- estral. More se počelo mreškati, postepeno pjenušati, dok mu se na površini nisu pojavili milioni raznolikih balončića od bijele sapunice. Oni su gurali jedan drugog, neotporniji se lako rasprskavali, a neki su i plakali žaleći se na trbušne bolove. A More ih je tješilo jer mu drugo nije preostalo: »Znate da me čeka svakidašnja šala. Tvrdonju moram umiti i osvježiti, ma- kar mu sve to izgledalo suvišnim. Možda je vjetar i prašinu nanio po njemu... a ja volim red i mnogo držim do njega«.

A kad su se u najvećoj pukotini na Tvrdonji odronila dva tanka sloja oboljele kamene kože, More brzo reče: »Sad ću, sad ću!«

Prvo mu je manjim valovima poželjelo dobar dan. Onda ga je sa dva veća pitalo za zdravlje i raspoloženje, sa tri još veća rashladilo i osvijestilo, da bi mu sa četiri najveća gromko zapjevalo iznad obrijane glave. Zatim bi se malo povuklo, pa opet vratilo prskajući ga bisernim zrcima da izgleda što ljepše. I uvijek na kraju reklo: »To su prirodne pojave, Tvrdonja!«.

Od tada kamen Tvrdonja strpljivo stoji u moćnim šakama Mora i Sunca, a kad dođe ljeto kupači se uvijek nađu na njemu.

PLIMA I OSEKA

Lari i Draganu ništa nije smetalo za vrijeme ljetovanja. Kao stvoreni za more, nisu pravili pitanje da li je ono hladnije ili toplije, bistro ili mutno, mirno ili uzburkano. Sve im je bilo po volji. Ni govora da se dure zbog nekih sitnica, pa da im kažu kako to druga djeca ne čine.

Dešavalo se da im more potopi brodić a val dograbi loptu kako bi se i on naučio loptati. Njih dvoje bi se samo pogledali i pomislili kako će val ostate praznih ruku, jer su mu svi kaputi bez džepova. Onda bi se uspravili i očekivali da val jaukne kad udari o kamenje i pukne kao velika žuta tikva. Tada već ne bi mogli a da mu ne kažu: »E' tikvane, tikvane! Glavu si razbio jer ti je šuplja. Sjeme što si ga prosuo po nama dobro nam je došlo, ali će ga sunce ispiti.«

Bližilo se vrijeme ručku. Draganu je baš tada nestala lopatica. Okretao se lijevo i desno, vrtio u mjestu, parao rukama po pijesku, naprašio sebe i Laru, ali bez uspjeha. A pred njim su ponosno stajale male piramide, jedna do druge, u četiri reda. Da bi izgledale raskošnije, prozorčice im je označio komadićima zelenkastog stakla, vrata komadićima žućkastog stakla. Na vrhove piramida je usadio po jedan barjačić od novinskog papira.

— Šta da radimo, Dragane?

— Ne znam!

— Mama i tata će nas svakog časa pozvati da podemo na ručak — opet će Lara.

— A lopatica? — uzvikne Dragan.

— A kako je bila lijepa... pa još nova! — tužno će Lara.

U tom trenutku Lara je tražila suzu u njegovom oku.

— Dragane, znam da ti je žao malih piramida. Zao je i meni, uvjeravam te!

— Pa i ti si ih gradila zajedno sa mnom.

— Jesam, — prihvati Lara. — Sutra ćemo ih opet sagrađiti, a možda će biti i ljepše od ovih!

— A lopatica? Lopatica nam treba! — nervozno će Dragan.
— Zato ove piramide sada porušimo. Tako ćemo, možda, naći lopaticu.

Dragan se nije usprotivio.

— Evo je, Dragane! — viknu Lara.

Na Draganovim usnama bljesnuo je radostan osmijeh. I tako bez plača dočekaše posljednji dan boravka na moru. A more?

Djeca se nisu mogla čudu načuditi. Stala i gledala.

More se pravilo naivno. Reklo bi se da spava i šta sve ne sanja. Mirno i bistro, pa se slobodno moglo pisati po njemu.

— Laro, je li ovo ono mjesto gdje smo se jučer kupali?

— Meni se čini da jeste, — nesigurno odgovori Lara. Zna-
tiželjno se na trenutak zagleda u more, koraknu mu nešto bliže,
potom se okrenu Draganu i reče: — Ha! Pa i more se igra.

Sada se i Dragan primakne moru i čučne mu na dlanove. Pogled mu je letio na daleke plave ravni, da bi se opet vratio gdje je more lizalo kamenčiće pod njegovim nogama.

More se na čas povuče pa se opet vrati. Kao da se smanjuje pa opet raste, raste . . . Udahne, kao da pije limunov slatki sok, pa pobjegne. Odahne, kao da je skakalo na boksterskom ringu, pa se vrati. Pretura kamenčiće, kao da broji novce, povremeno ih otkrije i pokazuje djeci. Ako ih duže ostavi otkrivene, pozove sunce da im glavice posipa žućkastim praškom. A da se ne bi uspavali, pomiče ih s mjesta, pa im se čini da prvi put hodaju svojim nogama.

Sa školjkama izvodi šale kakve one ne podnose rado. Ali, šta mogu, sirotice. Puste mu na volju, nadajući se da će ih napokon ostaviti na miru. A dok im se to ne ispuni, more školjkastu igru ponavlja bezbroj puta. U početku im priča bajke uspavanke, a one zaborave gdje su. Onda se spretno i tiho izvuče ispod njihovih leđa i ostavi ih same, same na suhu. Tek kad primijeti da su počele zijevati, vraća se, pa kako stigne do koje, povuče je za nos. A školjke se bude uz kašalj koji moru godi. Popiju po koji gutljaj i tako se opet sjete gdje se nalaze.

Igrarije mora se nižu kao staklena zrnca na ogrlicama djevojčica. Čuje se stenjanje vlažnog dna čije se bezbrojne oči zatvaraju vrućim jabukama, koje padaju iz svih rukava i noga-

vica sunca. Na mjestima gdje bi se more kasnije vraćalo, rakovima bi se gasili motori a točkovi okretali u prazno. Natrag su još nekako i mogli, ali naprijed nikako. Tek kad bi ih more iznenada poduprlo gornjom usnom, po donjoj bi mu početnički hodali.

Sa travama se igra uz stalno mljeckanje bubica koje padaju sa njih. A trave golicave i savitljive pa nikako da se umire. Kad se more povuče, uhvati ih malaksalost, teturaju se tamo-amo pa klonutih glava čekaju da se vrati. A more se uvijek vraćalo kad bi trave počele drijemati, jer mu se činilo da tako mora biti. Sa pučine bi potrčalo, skakutalo kao crnpurasti popci, pa se prostiralo po dnu gdje mu je i mjesto. Tada bi primoralo trave da plešu i da rastu što ono raste.

I tako se more igralo, a kad se razlilo na sve strane, Lara i Dragan su ushićeni otišli kući ne sluteći da je more igralo svoju drevnu igru koja se ne zove ni tango ni valcer, nego plima i oseka.

BILJESKA O PISCU

IVO POPIĆ rođen je 29. XI 1922. godine u Kaštel Stafiliću — između drevnih gradova Splita i Trogira. Učesnik je NOB. Poslije rata živi u Vojvodini, i to najviše u Subotici, od 1948. godine sa manjim prekidom. Dugogodišnji i predani kulturni radnik, oko deset godina bio je upravnik Gradskog pozorišta lutaka, pa sekretar Kulturno-prosvjetne zajednice sreza Subotice. U tom periodu aktivno radi na popularizaciji, unapređivanju i neposrednom organizovanju raznih oblika manifestacija kulturno-umjetničkog amaterizma, naročito dramskog i muzičkog i, posebno, na razvijanju popularnog bibliotekarstva.

Napisao je nekoliko dramatizacija na temelju djela stranih i domaćih pisaca za djecu i veći broj dječjih igrokaza za lutkarske scene, koji su izvađani u Subotici, Šibeniku, Kruševcu, Senti i drugdje.

Piše za djecu i odrasle, poeziju i prozu. Do sada je objavio nekoliko knjiga: »Spavalo je more« — pjesme za djecu, »Daljine nisu bajke« — pjesme za odrasle (obe u izdanju subotičkog OSVITA), »Djevojčica i oblaci« — pjesme i priče za djecu i »Šta ribice sanjaju« — pjesme za djecu (vlastito izdanje). Objavljivao je u nekim listovima i časopisima: subotičkoj »Rukoveti«, »Subotičkim novinama«, novosadskom »Dnevniku«, beogradskom »Našem glasu« i u »7 nap« — listu na mađarskom jeziku.

Poezija Ive Popića, i za djecu i za odrasle, tematski i emotivno, vezana je za more. Pisac je nostalgijom vezan za valove Jadrana, pa ga oni nose, uspavljaju, poput zlatnih ribica u njegovim stihovima koje sanjaju, pitaju, žele, vole... Njegovi stihovi za djecu umiveni su, čisti, bistri i doživljeni kao ushićena dječja duša kad osjeća bujnu snagu nijemog života između valova i dna. Zagledan u to dno, u neminovnost osipanja obale, pjesnik se buni, odupire pjesmom u kojoj je sve moguće i sve vječito.

Z. J.

SADRŽAJ

	Strana
NA VALOVIMA JAŠE MJESEC ŽUT	
Val — — — — — — — — — —	11
Vjetrovi na moru — — — — — — — — — —	12
Oluja na moru — — — — — — — — — —	14
Valovi se vraćaju kući — — — — — — — — — —	15
Valovi — — — — — — — — — —	16
Na valovima — — — — — — — — — —	17
Mjesečina na valovima — — — — — — — — — —	19
 NA DNU MORA PUNA KORPA ČUDA	
Jutro na moru — — — — — — — — — —	23
Otočići — — — — — — — — — —	24
Na dnu mora — — — — — — — — — —	26
Školjke skrivalice — — — — — — — — — —	27
Kamen na dnu mora — — — — — — — — — —	28
Morske kapljice — — — — — — — — — —	29
Šta more šapuće — — — — — — — — — —	30
Brodić na pučini — — — — — — — — — —	31
Galeb — — — — — — — — — —	32
Jedrilica — — — — — — — — — —	33
Palma — — — — — — — — — —	35
Oleander — — — — — — — — — —	36
Maslina — — — — — — — — — —	37
Tamaris — — — — — — — — — —	38
 IZMEĐU OBALA DVA VALA LOPTU KOTRLJALA	
Plivanje nije šala — — — — — — — — — —	42
Djevojčica i uvala — — — — — — — — — —	43
Lopta — — — — — — — — — —	44
Ljeto — — — — — — — — — —	46
Zima na moru — — — — — — — — — —	47

RIBICE BI HTJELE MJESTO UDICA-IGRAČKE
A MESNATI MAMAC DA POJEDU MAČKE

Šta bi ribice htjele	—	—	—	—	—	—	—	51
Šta ribice ne vole	—	—	—	—	—	—	—	52
Šta ribice žale	—	—	—	—	—	—	—	53
Šta ribice pitaju	—	—	—	—	—	—	—	54
Ribica Smokvica	—	—	—	—	—	—	—	57

ZASTO JE LIMUN ŽUT

Zašto je limun žut	—	—	—	—	—	—	—	63
Kamen Tvrdonja	—	—	—	—	—	—	—	67
Plima i oseka	—	—	—	—	—	—	—	71
Bilješka o piscu	—	—	—	—	—	—	—	75

